

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrasats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba, Puerto-Rico y Esterior. 2'50.

CARVAJAL

Un altre que se'n va, en los moments en que mes necessaris son los esforços dels bons republicans. D. Joseph de Carvajal y Hué era una de las figures mes prestigiosas y nobles del partit republicà espanyol.

Nascut a Málaga l'8 de setembre de 1835, se feu notar des de molt jove per son talent privilegiat y per son amor à la causa democràtica. Estudià ab gran brillantès la carrera de Dret y un sens fi de coneixements llingüístichs, científichs y literaris que feren d' ell un dels homes mes ilustrats de l' actual generació. Setze anys contava quan fundà en sa ciutat natal lo *Circul Demòcratic*, que havia de ser planté vigorós de repúblicans en tota la regió de Andalusia.

Fins al 72 no anà à las Corts, elegit pel districte de Gaucin: desde son primer discurs pronunciat en lo Parlament, se colocà en primera fila entre nostres oradors mes vigorosos, fins é intencionats al mateix temps que solits y correctes.

Ab lo triomf de la República havian de posarse de relleus grans qualitats de home de govern. Subsecretari de Gobernació ab lo primer ministeri republicà, fou elegit minister de Hisenda, ab en Pi y Margall y minister d'Estat ab en Castellar. En lo desempenyo dàs las dos carteras donà altas probas de sa competència extraordinaria. Ha sigut l' únic minister d'Estat espanyol que ha pogut entendres directament ab los representants de totes las nacions, parlant ab cada hu d' ells son propi llenguatge.

Lo cop d'Estat de'n Pavia acabá 's pot dir ab la brillant carrera de'n Carvajal. Lo Duch de la Torre li oferí un lloch en lo ministeri, y ell, obeyint à sas areladas conviccions republicanas lo refusà noblement.

Identificat ab la política republicana gubernamental, fou dels que desde bon principi comprengheren lo joch perillós de

'n Castelar, à causa de sas manifestas concomitancies ab los partits monárquichs de la restauració, y se'n apartà sense proferir una queixa, ni fer al que havia sigut lo seu jefe la mesmínia oposició. Tancat en una actitud correcta y expectant, esperà'l natural desarollo dels successos, y sois quan en Castelar se mostrà disposat à llicenciar las sevas forças, sortí en Carvajal de son aislament y emprengué una activa campanya en defensa de la concentració republicana.

A Barcelona tinguerem llavoras lo gust de aplaudirlo y de oferirli nostre humil concurs. Son notable discurs del Circ de l'Equestre tanca una gran copia de ideas fructuosas, en las quals deuria inspirarse sempre'l partit republicà, para reeñir los truyts correspondents à la bondat de la idea que sustentén.

Carvajal ha de ser considerat com un verdader apóstol de la causa republicana. Fins lo seu tipus físich corresponia à aquella condició de la seva personalitat.

Austerament visqué sempre, y aixís ha mort, disposant que son cadáver, sense pompas ni manifestacions aparatosas, si gúes condutxé a sa darrera morada. Rebi'l tribut de nostre mes sentit condol.

R.

L' OBRA DE LA REACCIÓ

N vigilias de l' obertura de las Corts com si no tingués espera, en Pidal, Ministre de Foment, va descanellarse ab un decret reformant de soca à arrel la segona ensenyansa. Los jesuitas, els frares y los neos de tots calibres están d' enhorabona. La reforma de 'n Pidal es un cop de creu asestat al clatell de la joventut escolar que aspira à seguir una carrera literaria y científica. Si resisteix los set anys de segona ensenyansa, tal com queda establet, sense tornar-se estúpida, serà per un miracle del cel.

Lo Ministre de Foment que hauria de ser el de la regeneració de la Patria, s' ha girat d' espallasses à Llevant y no treu els ulls de Ponent. Portat de sas ideas reaccionaries ha equivocat lo curs del dia, y pren per llum esplendorosa, las espessas tenebres de la preocupació y del fanatisme.

¿Qué necessita Espanya? Una generació nova, desperta, activa, que s' deixi de falornias rancias y se'n vaja de dret à las fecundas experimentacions de las ciencias positivas: una generació qu' en lloc de rastrejar miserably, así'l vol peis espays lluminosos abont s' esplayan los pobles mes ilustrats del mon.

—Aixó necessitas? Donchs aixó no eurás, mentres jo s'iga ministre—ha dit el missaire Pidal.

Y ha posat mans à l' obra de colocar lo flam de la intel·ligència de una generació sota un migrat apagallums.

La segona ensenyansa es lo fonament de totes las carreras científicas y literarias: donchs l' empenyo del ministeri no ha sigut altre que fer aqueixos fonaments ben falsos perque l' edifici no puga sostenirse. En la segona ensenyansa es ahont comensan à desarrollar-se 'ls gérmenes intel·lectuals dels futurs homes ilustrats: donchs ofegant aquests gérmenes, s' acaba de una ve-

gada ab aqueixa il·lustració tan odiada per la gent de la té estúpida, per creurela mare de totes las rebeldías.

La segona ensenyansa pidalina comprén set anys d' estudis... ó de una cosa que semblan estudis, ja que la major part del temps y dels cursos deurà esmerrsar-se en atracar-se de llatí y de religió. La religió y l' llatí absorbirán casi per complert l' activitat intel·lectual dels joves alumnes. Fixinse sino en los següents datus:

Clases de llatí y religió donadas durant tot l' estudi del batxillerat: 945.

Clases de ciències físiques y naturals, las de major utilitat y aplicació en la vida moderna: 450.

Menos de la meitat de las primeras.

Y es de advertir que quan entrin à estudiarlas, ja l' llatí y la religió hauràn fet tals estragos en la intel·ligència y en la memòria dels alumnes, que l' intent de ferlos aprendre ciències útils, serà poch menos que tirar llevors sobre un terreno completament esquilmat.

* *

Si à Espanya hi hagués una mica d' esperit públic s' alsaria una enèrgica creuhada contra l' obra funesta de un ministre, laborant de reacció, que dirigeix sos atacs à lo que un poble deu tenir en mes estima: la séua intel·ligència.

Figúrinse que tal serán las famosas reformas de 'n Pidal, que l' mateix Fabié ha fet dimissió del càrrec de President del Consell de Instrucció pública, considerantlas excessivament reaccionaries.

Pero'l ministre de Foment, com si li diguessen Lluïcia: segueix el seu camí imperturbable: ja te à punt una fornada de catedràtics de la seva corda per entalarlos en los Instituts ab l' encàrrec especial de donar dormitori als alumnes, y afronta, ab imbecil tranquil·litat, las riatllas del mon enter, disposit a presentar un espectacle curiós: el dels alumnes espanyols que quan acabin lo batxillerat, sortirán dels Instituts caminant à quatre grapas.

P. K.

A FRANSA

Es admirable l' tino ab que s' ha resolt la famosa qüestió Dreyfus, per decisió del Tribunal Suprem en plé que ha donat lloch à la revisió de la causa. La llum al últim s' ha fet, y la convicció de inocència del prés de l' isla del Diable ha anat arrelantse en l' esperit de totes las persones desapassionades y amants de la justícia.

Probada la falsedad dels documents que s' feren servir per acusarlo; descuberts los verdaders autors dels mateixos; posades en clar las cábals que s' tramaren per perdre à un innocent, Dreyfus ha sortit ja de la séua presó y serà conduxit de nou à la mare patria, ahont un Tribunal de Guerra no podrà menys de rehabilitar-lo.

Aquests resultats sols se conseguiren en un país democràtic, que no recula davant de cap consideració, quan se tracta de realitzar un acte d' estricta justicia. ¡Bé n' han fet d' esforços, bé n' han promogut les agitacions els enemichs de la Republica, amparantse arterament de la famosa qüestió Dreyfus! Pero res hi ha valgut: la consideració prestada à una gran part de l' opinió justament empenyada en que un innocent no sufrirà una pena injusta, es un de aquells actes qu' ennobleixen y dignificant à un poble.

Avuy Zola, 'l gran defensor de Dreyfus, ha tornat à París;

LA CAMPANA DE GRACIA

y l'tribunal que va condemnarlo per son zel apassionat el respecte, y la multitud que aguissada pels reaccionaris, l' insultava y escarnia, avuy aplaudeix y admira son gran exemple de civisme.

* * *

Per acabar de templar los esperits y guanyar á la República novas y valiosas simpatias, faltava sols un acte, y aquest s'ha encarregat de realisar, un núcleo de aristòcrates de París en una torpesa sols digna de ser comparada ab la seva cobardia.

Mr. Loubet, lo digne president de la República francesa assisté diumenge a las Carreras de caballs de Auteuil, a las quals l' havia invitat la aristocràtica societat organitzadora de las mateixas. Com de costum s'navia sense escolta y seya á la tribuna al costat de la seva senyora.

Tot de una grup de *granjas* de guant blanch y clenxa engomada, armats de bastons, se precipitaren sobre la tribuna en actitud agressiva, y proferint asquerosos insults. Gracias á la sorpresa de un atach tan impensat, un de aquells miserables descarregà l' bastó sobre l' President. Per fortuna l' sombrero l' amparà del cop, no sufrint Mr. Loubet, la mes insignificant lessió, y mostrant una serenitat de ànimo admirable.

L'aggressor sigué un nomenat Comte Christiani. Ell y un gran número de aquells miserables cayqueren en poder de la policia, essent entregats als Tribunals de Justicia.

Inútil dir que tots ells son monàrquichs. La passió que senten contra la República, al véurela cada dia mes forta y arrabida, l' ha fet perdre la cultura, la vergonya y l' coneixement. Ni l' pinxos mes asquerosos son capassos de cometre una felonie semblant. Cert que á uns sers tan inútils á la societat, com viciosos, Mr. Loubet, fill del poble, que déu tot lo qu' es á son talent y á sus virtuts cívicas, els treu de tino ab l' exemple permanent de la seva austèritat republicana. Ells han tractat de humillarlo y l' han realsat mes y mes, produint en tota la França un moviment resolt de adhesió á las institucions republicanes. Hi ha abismes d' asco que una nació que s' estima no pot salvarlos mai. Per aquest motiu la conspiració monàrquica, que ab tanta perfidia venia apoyantse en las passions desencadenades per la ruidosa qüestió Dreyfus, va rebre diumenje un cop de mort en l' Hipòdromo de Auteuil.

J

BEN clar ve dirho en Silvela al arengar als seus conillets de guix: darrera d' ells, si fracassen, vindrà la dictadura. No n' hi ha prou, per lo vist, ab burlarse del pais continuament. Després de jugar ab las lleys y ab els drets del poble; després de despilfarrar la fortuna pública y la particular de tots els ciutadans, quan lo carro quedí atascat, que vingui un sabre á dictar la ley á la nació.

¡Qui sab! Potser la brutalitat de una dictadura serà l' únic medi per tréurela del ensopiment en que ha caygut!....

Diuhem que l' govern, un cop haja obtingut los recursos que necessita, tancarà inmediatament las Corts pera evitarse disgustos:

—Està clá! Aquí lo que importa es que no faltin dinés:
tenint las bessas seguras
¿qué n' han de fer del demés?

¿Saben las Carolinas, las Marianas y las Palaos? Donchs ja's pot dir que no son nostres, desde l' moment qu' estém compromesos á entregarlas als alemanys, per 25 milions de pessetas.

Cert que una vegada perdudas las Filipinas no n' convenia de cap manera conservar unas colonias tan llunyanas; pero sembla que la seva enagenació havia de ferse, en tot cas, ab una mica mes de respecte á lo que las lleys disposan y la dignitat de la nació aconsella.

Pero està vist que no han de ser els monàrquichs els que morin de un enfit de legalitat.

* *

En Sagasta, secretament, y sense estar autorisat per las Corts, va negociar la cessió de aquellas illes, y en Silvela, acceptant lo fet, en lo discurs de la Corona, parla de aquest assumptu com de la cosa mes natural del mon.

Aixís del pa que constitueix lo patrimoni nacional, se'n van fent llescas, y unas vegades á la forsa y altres per prodigalitat dels governants, se reparteixen aqueixas entre las nacions extrangeres que tenen gana.

A tal extrém ha arribat la un dia altaiva nació espanyola, que avuy ja no sembla sino que tinga parada als Encants, desde la qual els que la governan cridan:

—Islas per vendre!.... Trieu y remeneu!.... A ral y mitj la pessal!....

Ara no mes falta saber una cosa, y es, si un cop acabat el saldo de illes, se decidirán a encetar la Península-

la, pera vèndressela á bossins, al primer que tingui quatre quartos per comprarlos.

Lo que l'ls deya: activitat com la de 'n Polavieja no la trobarán en lloch més.

Hi havia en l' exèrcit espanyol dos regiments que's denominaven *Canarias* l' un y *Baleares* l' altre, y jell que si?

Agaña la ploma y jzis zas! Borra 'ls noms que l'ls dos regiments portavan y l'ls bateja ab los de *Ceriñola* y *Gravelinas*.

—Motiu d' aquest cambi? .. Escorcollíme.

—Serà ura etzegallada del ministre,

etern aficionat á fer bunyols,

ó serà que s' prepara ja pel dia

en que aquests noms no siguin espanyols?

La cessió de las illes Carolinas y demés á Alemania, ha sigut molt mal vista á França, ahont ens suposan en intel·ligències ab los seus enemics mortals.

Aixó contribuirà á debilitar las simpatias que 'ns dispensava França, tant mes, si es cert com s' assegura, que junt ab la venta de aquelles co onias, el govern s' ha compromés á concedir á Alemania certas ventatjas araz cel·laries.

Aixíz enemistants ab la nació vehina, l' dia que 's cali toch á casa nostra, serà molt fàcil que aquella, en lloch de prestarnos ausili, ens contesti:

—Apágal ab alcohol alemany.

Aixó mes deurà la nació espanyola als governs de la monarquia, que no poden donar un pas que no l' esguerrin.

L' egeixo en *El Tiempo*, periódich intimament lligat ab en Silvela:

—«El governo va conquistándose poco á poco las simpatías del país.»

¡Y tals simpatias!.... Que 's passeji un hora per un lloch concorregut d' un públich ben provehit de troncos, y veurà l' govern las simpatias que té conquistadas.

Tiempo, si escrius per aquí,
no insertis tals desatinos:
ara, si aixó ho dius als xinos....
ja t' ho deixém di.

Mossén Galcerán, ex-cabecilla carlí, y actualment rector de la Pietat de Vich, lo passat d' umenje va atacar durament desde la trona als huelguistes de aquella comarca, que no han tingut mes remey que declarar-se en vaga, perque 'ls fabricants, ab l' excusa de la guerra van escursarlos el migrat salari, y avuy que l' traball abunda 's negan á restablir la normalitat dels jornals.

Es molt deliciós que un subjecte que hauria de ser minstre de pau y caritat tenint compassió dels pobres, s' entretingui á disparar en contra d' ells el trabuch de la seva eloquència macarrònica, ab la mateixa passió, ab que durant la passada guerra, disparava 'l de bronze contra 'ls liberals.

¡Y á uns mossens de aquest calibre 'ls fan rectors! ¡Y rectors de la *Pietat*!

¡Quin sarcasme!

ART Y CARITAT.—Demà diumenje 11 del corrent, á las 8 en punt del matí, se donarà en lo Teatro del Circo barcelonès, un GRAN CONCERT POPULAR, á favor de las VÍTIMAS DE MONTJUICH.—Lo programa es triat y sustanciós — Hi pendrà part aplaudits artistas de cant, professors de acordeon y distintas societats corals. — Preu únic de l' entrada: 50 céntims.

CARTAS DE FORA.—*Senmanat*.—Desde l' dia 14 del passat abril qu' estan en huelga 'ls traballadors de la fàbrica del seyñor Barba, per haverse negat aquest seyñor á posar-se, en qüestió de preus, al nivell dels Srs. Gramunt y Oller, que son els que avuy traballan el mateix gènero. ¿Cóm se compren qu' en una mateixa localitat y en un mateix article hi ha de haver diferencies en l' import del salari, sino pel afany d' escañar al infeli traballador?

... *La Escala*.—Era de veure com llohtan el garbo en la professió del diumenje 'ls catòlichs, apostòlichs y ganxos de romana. ¡Llástima que alguns d' ells se descuidessin de possarse 'ls forchs d' alls, á tall de rosaris, iguals als que portavan en altres temps quan se disfressavan de frares!.... Menys mal si aixís se consolan del desastre qu' en aquesta republicana població varen sufrir en las passades eleccions, el qual signé tan gros que perderen majorias y minorias. Just es que alguna vegada fassan sortir la professió per fora, ja que durant tot l' any els va per dintre.

... *Expluga de Francoli*.—Famós va ferse l' nostre ensontat á l' Espluga Calva, y mes famós encare á Vilaseca, quan en temps de la guerra, tingué d' escaparse en calsotets de la vila, puig que ni temps de vestirse van donarli. Y per lo vist també vol ferse famós aquí. Figürinse sino que per haver descubert unes inscripcions en la paret de una capella, ahont acostuman á posar-se casi tots els jueves del poble per oír missa, ha presentat una denuncia al jutje. Las tals inscripcions feya mes de quatre anys que hi eran y diuhen aixís: *Adiós Piteral*! *Ocio los hombres! Noys!* y altres ignorantadas per l' istil. Lo jutje com si's tractés de un crim horrendo, ha cridat als supòsats criminals, els ha pres declaracions, ha comprobat lletres, els ha incomunicat, etc., etc., etc. Ja té rahó l' ditxo: «Qui no té res mes que fer al gat pentina.» Dihém aixó per l' arcalde que va cridar á su presència á dos joves y dos noyas, amonestantlos, com si l' anar per un camí fent bromas, sens escarnir de

la moral, sigués una acció reprobable. ¿No seria millor que 'ls que aixís molestan als honrats vehins se cuidessin de seguir los establements ahont se juga á tort y á dret, donquessen una mirada compassiva als fauils que no n' hi ha un de sacer, y cuydessin dels arbres que per falta d' aigua estan mitj sechs?

—N. N. N.

... *Igualada*.—Uns quants joves que contemplavan la professió tiravan, com de costum, carmellos á las criatures, y una de aquestes ab l' afany de arreplegarne on, va anar á caure entre las potes de un frare. Agafar la criatura pel bras, aixecarla y pegarli ab tota la rabia una tanda de bofetades sigue mes aviat fet que dit per aquell animal extrany y fréstech. Y com si no n' tingüés prou, va deslligarse la corda ab nous ab que portava cenyida la tripa y ab una sanyaolla, l' va embestir, fins que ab un cop va s'nyalarli la cara de tal manera que la sanch ne va sortir. Los comentaris que podria posar á un fet tan escandalós que 'ls fassa l' lector.

LOS CARLISTAS

on Carlos mira á n' en Melgar: en Melgar mira á don Carlos.

—¿Qué hem de fer, noy? ¿Encare no ns llensem?

—Aviat, seyñor, aviat: Deixéu que las circumstancies....

—Las circumstancias!.... Sempre 'm surts ab la mateixa cantarella. ¿Quinas circumstancies hem d' esperar ara? Llavors d' alló de Cuba: ja sabes las planxes que vam fer. Primer, que si 's rendia Santiago 'ns tiravam al camp; després que si 's firmava la pau; luego que si s' entregavan las colònies, que si no s' salvavan las Filipinas, que... iqué se jo 's plaspos y dilaciono que vam donarnos nosaltres mateixos!....

—Teniu rahó; pero l' patriotism...

—Mira, si tornas á pronunciar aquesta paraula, t' trech de secretari.

En Melgar baixa l' cap ab cortesana resignació. El de las húngaras segueix dihent:

—Convé, es indispensable fer alguna cosa que demostri qu' encare existim: sinó al últim sembla'rem aquelles serps montruous, de las quals tothom ne parla... sense haverias vistes may ningú. ¿No opinas com jo?

—Aixó sempre, prou ho sabéu.

—A veure donchs: ¿cóm estém de fondos?

—Magrets, molt magrets: els vostres partidaris son molt fidels y molt entusiastas, pero en parlantlos de diners, tots se tornan sòrts.

—¿L' emprést de Londres no ha dat resultat?

—¡Cá! Tots els banquers inglesos ens han dit lo mateix: ¿Qué donéu en penyora?

—Per qué no 's davas la meva paraula?

—Ja vaig ferho, pero van posásem á riure y se 'm van girar d' esquena.

—D' Espanya ¿quinas notícias tením?

—Regulars: los nostres amics impacients com sempre, lo malestar cundint, pero l' govern vigilant com un condemnat. Don Carlos, al sentir parlar de vigilancia, 's torna una mica groch:

—Vigila... ¿Y qué vigila?

—Tot: los nostres moviments, las anadas y vingudas de 'n Cerralbo y sobre tot, la frontera.

—¡Malvatiye la frontera! Si no fos aquest obstacle ¡qué aviat seríam á dins!

—¿Seríam?

—Si, seríam: perque 'ls nostres partidaris la passarían immediatament, y darrera d' ells á certa distància nosaltres.

—Pero es aixó: aquesta vigilancia, aquesta malehida vigilancia!

En Melgar fixà distretament els ulls en un periódich que hi ha sobre la taula, y de prompte llença un crit.

—¡Senyor... seyñor, quina ditxa!

—¿Qué? ¿qué hi ha?

—¡Miréu lo que diu aquest diari!

Y en veu alta, llegeix:

—«Entre França y Espanya s' ha ajustat un conveni amistós, en virtud del qual los animals de toja classe de l' una y l' altra podrán passar la frontera sense necessitat d' omplir cap requisit». ¿La veyéu la trascendencia d' aquest conveni?

—¡Prou! Vols dir que....

Don Carlos no gosá á acabar la frase.

—Si seyñor, que poguen passar liurement tota classe d' animals, també podém passar nosaltres, pesi á la vigilancia del govern.

—¡Es veritat, noy! No despreciém tan magnifica ocasió....

Y en un arranch simultani cridan tots dos:

—¡A Espanya!....

Pero ni l' un ni l' altre 's mouhen de la cadira.

FANTASTICH.

SERENATA

—Oh Camila, Camila!
sol esplendent,
si ets tan bona y amable
com creu la gent,
no te 'm mostris esquia,
surt al balcó,
que hi vingut per cantarte
una cansó.
Tas verdoses persianas
veig bellugá....
¿Es vritat que m' escoltas?
Donchs jallá vái!

—Te 'n recordas, salero,
del que 'ns vas di
quan encare no havias
fet ton camí,

y rodavas ansiosa
d' aquí d' allá
buscant Quels que's deixessin
engalliná?
—«Deume un traje—vas dirnos:
—poseume un pis
—procureu que no m falti
—teca y panis,
—y si atents y sumisos
—tots m' escolten,
—ja veureu, malvinatje,
—que bé anireu.
Vas firmar qu' obraries
ab lealtat,
desterrant los xanxulllos
del temps passat;
vas jurarnos mil voltas
mirats tan sols
pels sagrats interessos
dels espanyols.
Y per si vares dirnos:
—Si no ho faig bé,
—ja m' podeu dir.... cul d' olla:
—no m' queixaré.»

¡Oh Camila, Camila,
qué n' ha quedat
d' aquell màgic programa
tan ensurciat?
Falsa, ingrata, perjura,
cor d' arlequí?
¿qué n' has fet de las cosas
que ns vares di?
Plans bonichs, grans projectes,
tots s' han borrat;
ni una sola promesa
s' ha realisat.
Tant qu' en tú tots confiavam,
jo un dels primers!
Vaya un modo de fernes
portà 'ls neulers!
T' hem vestit, t' hem dat casa,
t' hem procurat
tot quau tú entre rialletas
has demanat,
t' hem ofert carta blanca
per fè y desfer;
t' hem deixat el sanatxo
ple de diners.
y tú, en lloch d' agrahirro
¿cóm ho has pagat?
Ah, traydora! d' un modo
que fa fredat.
Riutem, riutem, no importa:
veurém despresa,
al ser l' hora dels comptes,
quí riurá més.
Per cristiana que siguis,
tú has obrat mal
y en el mon quien mal anda....
punto final.

Es tardet y vol ploure,
y ademés veig
que à ma pobra guitarra
li vé marig.
A reveure, Camila!
ja prou t' hi dit:
si 'l contrari no manas,
me'n torno al llit.

C. GUMÀ.

LA REVISIÓ DEL PROCÉS DE MONTJUICH

La Junta nombrada pera donar cumpliment als acorts pre-sos en lo meeting del Cièncio Barcelonès, traballa ab molta activitat. Després de dirigir una calurosa alocució al poble, s' ha posat en relació ab totas las entitats constituidas al mateix objecte, à fi de donar major impuls à sos treballs. Al mateix temps ha constituit una comissió de lletrats conferintlos l' encàrrec d'estudiar los medis que poden emplearse pera utilitzar l' acció popular en l' acció que ha d' entaularse contra 'ls autors dels tormentos de Montjuich. Los lletrats de la comissió, tots ells coneguts per sus ideias progressivas, acordaren reclamar lo concurs dels advocats mes notables del foro barcelonés, sense distinció de partits. Tractantse com se tracta de una qüestió humanitària, tots per un igual poden contribuir à la realisació d'un acte de justicia.

Dijous va reunir-se la Junta, pera determinar lo destí que ha de donar-se à la suscripció pública oberta en alguns periódichs a favor de las víctimas de Montjuich.

Molt ha cridat l' atenció lo que manifestà l' Doctor Robert en sessió pública del Ajuntament, al donar compte de son útim viatge à Madrid.

La reyna—digué—m' ha demostrat tenir molt interés en que s' depurin las responsabilitats y s' castigui als que resultin culpables dels tormentos de Montjuich.

Ara sols falta veure si à peuar de aqueix interès de la sobiranía, se prolonga encara molt temps questa interminable informació que ja deuria ser acabada, si no s' trasllubis en los elements del govern lo propòsit manifest de practicar aquell adagi que diu: «Qui dia passa, any empeny.»

Pero recordis que per la qüestió Dreyfus han caygut à França no sé quants ministeris, y que si à Espanya 'ns regissem afortunadament per las institucions per las quals se regeix Fransa, no haurián de trobar tan grans obstacles los anhels del Jefe del Estat, una vegada tingués lo sincer empenyo de alentar lo cumpliment de la justicia.

R.

NA imatge de *El Liberal*.

«De lo que diu en Silvela y de lo que diu en Sagasta, resulta que la nació 's veu crucificada entre fusionistas y conservadors.

Creyém qu' es aixís realment, y que lo mes difícil es discernir si 'ls mals lladres se troben à la dreta ó à la esquerra de la nació clavada en creu

També en Sagasta va arengar a's diputats de la seva colla. Y va ferho repetint aquell discurs que pronuncia sempre que 's troba à l' oposició. «Que ell salvarà à la patria, que ell la regenerarà, que no s' ha de castigar ja mes al contribuyent; que s' han d' emprendre obras pera fomentar la riquesa pública, canals, carreteras, etc., etc., etc.»

Per supuesto, quan puja al poder, ja no torna à recordarse ni de una paraula, ni de una silaba de lo que ha dit desde l' oposició.

Sembla talment un fonógrafo mitj espaiat, ab dos cilindros de recambi, segons se trobi à dalt ó abaix del candeler.

Lo que no s' concebeix es com à un mamarratxo tan vell y atrotinat, no l' han retirat encare de la circulació.

Entre las creacions militars del general de las ulleras fumadas s' hi conta la de uns cossos de cassadors de montanya, que usarán boina ab plumero.

La boina, l' símbol del carlisme, prenen lloch en las filas del exèrcit de la nació!....

Es lo que 'ns faltava veure. Pero D. Camilo es tan rematadamente cristià, que ja fa temps que lo qu' es la boina no se la pot treure del cap!

L' obertura de las Corts va efectuarse ab gran aparato y una pompa extraordinaria, com si Espanya passés una època gloriosa y pròspera.

En vista de lo qual be podem dir parodiant à Francisco I:

—Tot s' ha perdut menos los consabuts chirimbolos.

No es estrany que la majoria de las Corts, à pesar de ser tan considerable no reveli gens de calor, ni gota d' entusiasmisme.

No en va la capitaneja en Silvela, polítich de la familia de las serps, que tenen lo contacte fret, glacial. Y à tal gefe, tal majoria.

Cridan molt l' atenció las ordres de 'n Polavieja, disponsant una contradansa de guarnicions. Lo trasladó de soldats de un punt al altre se calcula que no costarán menos de dos milions de pessetas.

¿Pero qué son dos milions de pessetas, quan se tracta de satisfacer un gust del general cristià?

Hi ha qui suposa que aquest moviment de tropas porta qua com las vestas de las cucurullas. Fins s' assegura que D. Camilo aten en primer terme al propòsit de que 'ls jefes de los cridats à Madrid sigan tots amics seus y de la seva mes íntima confiança.

Deu ferho ab la santa idea de convidarlos a's balls que acostuma à donar en lo Ministeri de la Guerra... O qui sab si à uns altres balls mes divertits encare.

En qual cas, ell podrà fer lo que millor li sembli; però estigui ben segur que quan arribi l' hora ballarrem.... Y ja veurém al últim à qui li tocarà ballar ab la mes lleixa.

Bon comensament de temporada!

Fa quatre días que s' han obert las Corts, y ja l' altra tarde al Congrés un pare de la patria y un ex de la idem van anar à garrotadas, quedant un d' ells lamentablemente descalabrat.

En un grup de diputats que comentavan el fet, es fama que un polítich eminent va preguntar ab dramàtica indignació:

—Y això es traballar per la regeneració d' Espanya?

A lo que, un altre del coro,
diuhen que va contestar:

—No senyó: això es traballar
per las Casas de Socorro.

Aquest dia la *Gaceta*, ab la major formalitat del mon, publicava un decret acceptant la dimisió que del seu càrrec han presentat los gobernadors civils de Pangasinan, La Unión y Tarlac.

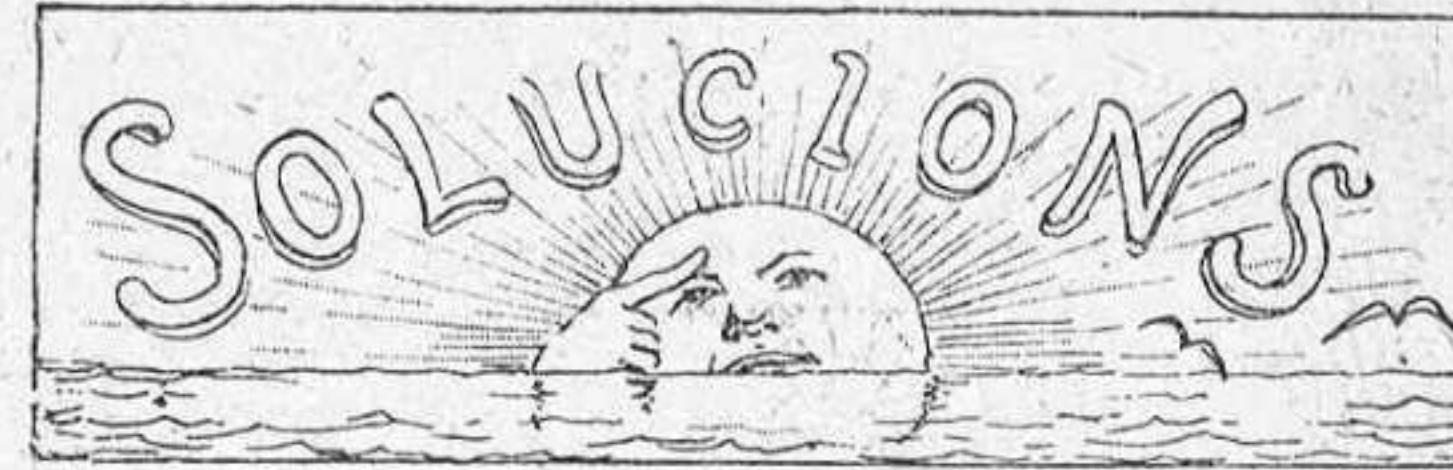
Recordant que Tarlac, La Unión y Pangasinan son à Filipinas y sabent que aquestas islas fa mesos que no perteneixen à Espanya, ¿no es veritat que la dimisió d' aquests bons gobernadors resulta avuy una nota

eminently bufa, digna de posar-se al costat de l' abnegació d' aquell altre que renunciava à la ma de doña Leonor.... perque D. Leonor no 'l volta?

Segons en Romero Robledo ha declarat casi solemnement, lo seu propòsit al anar al Congrés no es altra que crear al govern totas las dificultats y tots los obstacles que pugui.

¡Lo cas que deurá ferne 'l govern d' aquesta declaració! ¡Ell ray que quan topa ab un obstacle, com fa tot caball ben educat, en lloch de deturarse l salta!....

Ni mes ni mes ni menos que si fos una lley.

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

1.ª ANAGRAMA.—Termes—Mestres.

2.ª GEROGLÍFIC.—Per peruanos al Perú.

Han endavinat las 2 solucions los ciutadans Hereu Pineda Un fuster à punt de retirar Jordi Salvat, P. Trist, Antoni dels Pardals y Un Tarrasench; n' han endavinada 1 no més, P. Bori-Not, Pepet Torné, Un Saragatero y B. Gos.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Conegra Gos, Un Marruixà, Un de Sant Gervasi, J. Señargus, J. Spmac H. Pep Titella, Un Tortosi, E. T., Eu-dalt Sala, J. Ribot de Fuster y Tomas Mas y Menos:—Lo qu' envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans J. Vidal Figuerola, Un Vilaret, Fray Granota, F. Usera, Pessich, J. Casanova de B., Joan Rocavert, Sis-quet D. Palla, Un Napolít, Gos d' ayguia, J. Ramirez y Un Figuerench:

—Insertaré alguna cosa de lo que 'ns enviem aquesta setmana

Ciutadans Manias: No 'ns veym ab cor de aprofitar-ho.—H. Maginet: Lo que 'ns envia no 'ns fa 'l pes.—E. Oliver: Estudihi y quan serà mes gran se convencerà de que à lo qu' escriu avuy li falta encare molt per estar madur.—E. P. P.: Cartas sense firma que respongu del seu contingut, es lo mateix que si no se 'ns enviessem.—R. Homedes Mundo: No 'ns acaba de fer pessa.—J. Matas: La composició va bastant bè.—J. P. y M.: Rebuit l' article: es excelent y anira al almanach.—J. Bielsa: Lo que vosté 'ns envia es manso e incorrecte.—F. C. (Tarrasa): Iauria sigut precís que la seva firma hagués vingut adreçada pel nostre correspolcial. Sense aquest requisit no podén ferne eco de certes denúncies, que poden donar lloch a reclamacions.—Tranca-plumas: La composició es incorrecte, y per consegüent no fa per casa.—J. S. y Serra: Idem la que vosté envia.—J. Prats d. V.: Lo sonet no va; l' altra si; pero tenim certas sospites qes realment original de vosté?—A. B. (Manresano): Serveixis firmar la carta y escriurela millor, si vol que 'l entenguem.

SUSCRIPCIO

pera auxiliar als condemnats en lo procés de Montjuich

Pessetas

Suma anterior ..... 197'89

Baldomero Balleste, Ptas. 0'25.—R. Homedes, (Tarragona) 0'25.—Manuel Sorribas, 0'25.—Jaime Marquier, 0'25.

Producte de una suscripció oberta al objecte à Girona

Ursicino Sanz, Ptas. 1.—Isidro Lluchich, 0'50.—Arturo Ciriol, 0'50.—José Pericot, 0'50.—Tercera Orden, 0'50.—B. Gallart, 2.—Bienvenido Divi, 0'50.—J. P. 0'50.—Rafael Bosch, 0'25.—J. X. 0'50.—J. C. 0'50.—José Burch, 0'50.—F. G. 0'50.—R. Rumaguera, 0'50.—Juan Riera, 0'25.—Paladio Coll, 0'50.—Pedro Duecodos, 1.—Domingo Bosca Divi, 1.—Angel Baró Janer, 0'50.—Domingo Boixa Cristià, 0'50.—Pedro Molgora, 1.—Miguel Ahuliach, 1.—José Grau, 1.—J. F. 0'50.—P. A. 0'25.—P. M. 0'25.—Enrique Gros, 1.—E. M. C. 0'50.—Benito Viñas Camós, 0'50.—F. C. F. 0'25.—José Bosch, 0'25.—Joaquin Quintana, 0'50.—Anselmo Torrent, 0'25.—Buenaventura Gener, 0'20.—Bernardo Mustich, 0'20.—Jaime Serra, 0'50.—Pablo Ribé, 0'40.—Ramón Ameller, 0'30.—José Tomás, 0'30.—Sebastián Bartrina, 0'50.—Fortunato Méndez, 0'20.—B. A. 0'50.—A. L. 0'10.—A. P. 0'5.—Felipe Ripoll, 0'25.—Tomás Torrent, 0'15.—Francisco Satorre, 0'15.—A. S. G. 0'15.—Enrique Martorell, 0'25.—N. F. 0'10.—J. Mall, 0'20.—N. C. 0'15.—M. A. 0'25.—M. G. 0'25.—P. V. 0'25.—José Duscams, 0'10.—José Sala, 0'50.—Jaime Mell, 0'25.—G. N. 0'25.—Juan Bruguera, 0'25.—Luis Bampay, 0'25.—Narciso Font, 0'20.—S. C. 0'25.—Un pintor, 0'25.—A. U. 0'25.—P. B. 0'25.—R. R. 0'50.—Ramón Planas, 0'50.—Juan Juliá, 0'30.—Jaime Sánchez, 0'30.—Bartolomé Turró, 0'50.—Un que no vol escriure, 0'20.—Onofre Biñolas, 0'40.—Vicente Soto, 0'50.—M. C. 0'40.—J. P. 0'20.—R. C. 0'20.—Una mujer libra, 0'25.—Joaquin Rivas, 0'50.—F. G. R. 0'50.—I. T. F. 0'25.—Francisco Cortina, 0'45.—F. M. 0'20.—R. o. S. o. 0'50.—Juan Costa, 0'50.—F. P. 1.—Un pica roches, 0'50.—Pasera, 0'25.—J. Suñé, 0'25.—P. J. 1.—Isidro Paire, 0'30.—Pedro Lloveras, 0'50.—J. C. 0'25.—S. B. 0'50.—J. C. 1.—Conrado Quintá, 0'50.—Emilio Sabriá, 0'50.—P. C. 0'50.—F. M. 0'25.—Conrado Riera, 0'50.—Melchor Massot, 0'30.—H. T. 0'25.—J. T. 0'25.—E. P. 0'25.—A. B. O. 0'50.—Jaime Rogés, 1.—Mariano Vilanova, 0'25.—J. M. 0'25.—Antonio Doménech, 0'25.—P. J. 1.—Emilio Turbau, 0'50.—Francisco Riera, 0'50.

Suma ..... Ptas. 247'09

GASTOS DEL ENVÍO DE FONDOS DESDE GIRONA ..... 1'15

Recaudat fins avuy, Ptas. 245'94

Segueix oberta la suscripció.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.

AL OBRIRSE LAS CORTS.—COMENTARIS GRAFICHS A UN DISCURS

«Al abrirse estas Cortes se renuevan todos los dolores que nos han afligido....»

«Son de tal condición los daños, que mejor cuadra á nuestra dignidad el recogimiento y el silencio.»

...«Algunas dificultades parlamentarias ocasionaron un cambio de gobierno.»

...«Y entendió el nuevamente constituido que me correspondía ratificar el Tratado de Paz.»

«Quedaron bajo nuestro dominio las Carolinas y las Palaos y las Marianas, ...y se firmó un convenio con el Emperador de Alemania, ofreciéndole ceder aquellos territorios.»

«Nuestras relaciones con las demás potencias son amistosas, y de todas recibimos demostraciones de interés....»

...«Y muy singular gratitud debemos á León XIII que nos ha prestado su autoridad moral para fortificarnos....»

«Vuestro mandato os impone ordenar la Hacienda pública.»

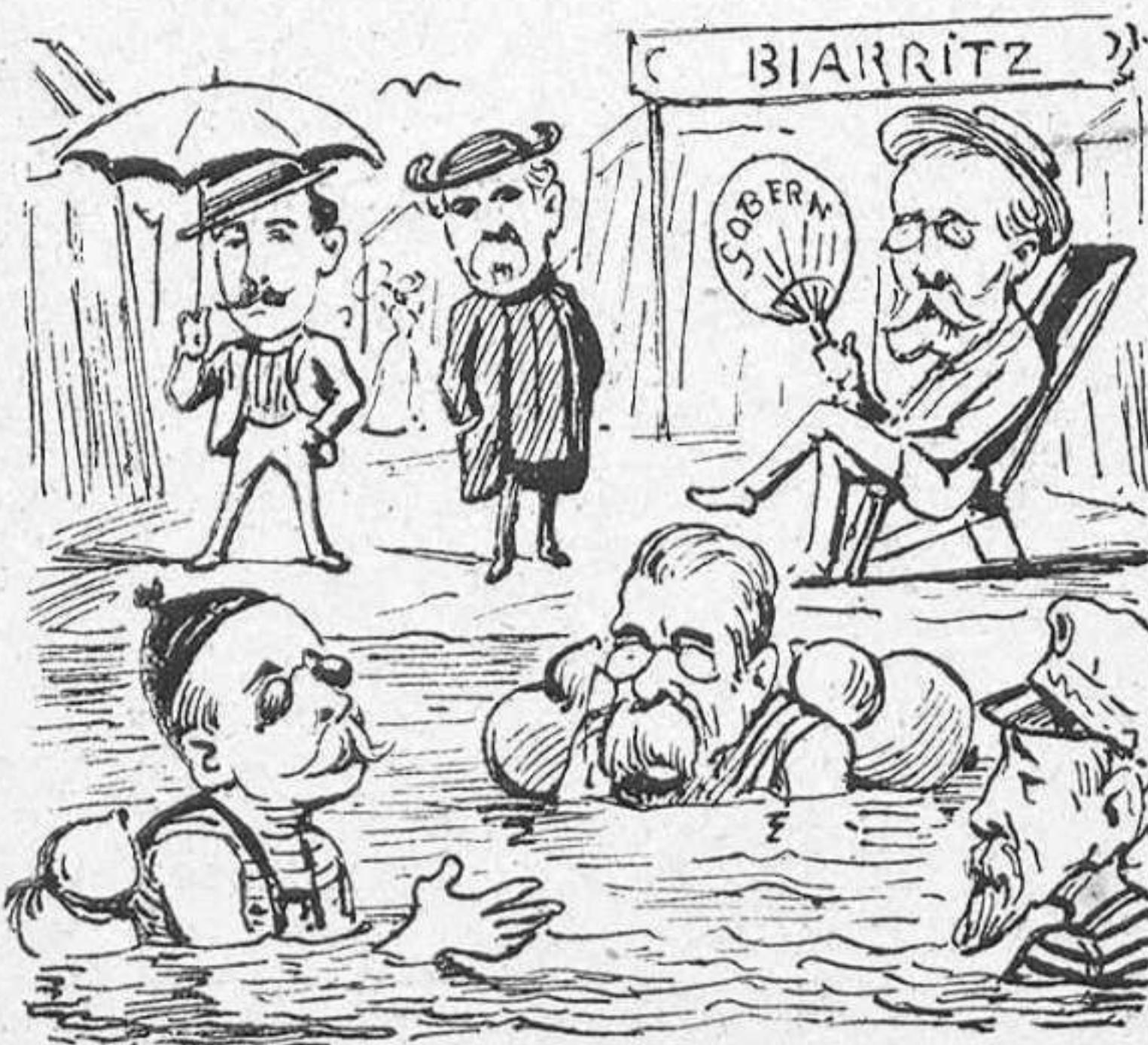
«El gobierno pedirá con vuestro concurso al país, sacrificios dolorosos.»

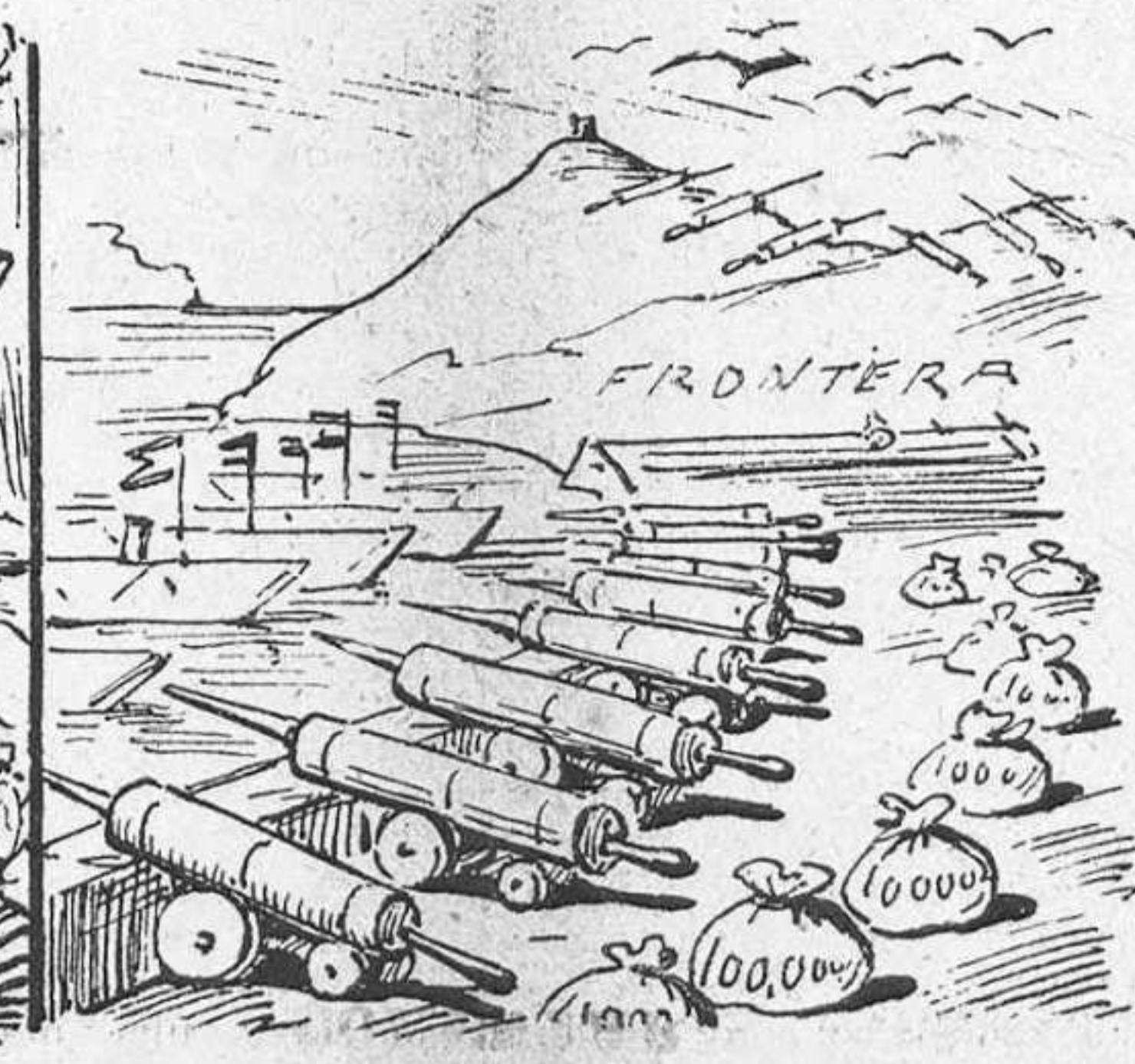
...«Y reorganizará algunas deudas, reformará las rentas públicas y creará otras nuevas.»

...«La sensatez y resignación que este pueblo ha mostrado para los sacrificios, las acreditará de nuevo.»

«Y tras la imperiosa vacación de estio,

...«se os someterán los proyectos de defensas de costas y fronteras;»

...«después de lo cual, pediremos á Dios que nos aliente y nos ilumine. AMÉN.»